

EVROPSKÝ ÚČETNÍ DVŮR

Lucemburk 5. listopadu 2013
ECA/13/37

Výroční zpráva za rok 2012 – často kladené dotazy

1. Schválil EÚD účetní závěrku za rok 2012?

Ano. EÚD schválil účetní závěrku za rok 2012 jako úplnou a přesnou, jako každoročně od rozpočtového roku 2007. Účetní dvůr dospěl k závěru, že účetní závěrka za rok 2012 ve všech významných (materiálních) ohledech věrně zobrazuje finanční situaci EU a výsledky jejího hospodaření za daný rok.

Avšak kromě povinnosti osvědčit, že příjmy a výdaje byly přesně zaznamenány v účetní závěrce, má EÚD také povinnost vydat výrok o tom, zda byly platby provedeny v souladu s příslušnými právními předpisy. **Za rok 2012 (podobně jako v předchozích letech) nedospěl Účetní dvůr k jistotě, že tyto platby byly legální a správné, což vedlo k zápornému výroku o správnosti výdajů.**

2. Celková částka rozpočtu EU na rok 2012 činila 138,6 miliardy EUR a míra chyb činila 4,8 %. Znamená to, že téměř 7 miliard EUR finančních prostředků EU bylo vyplýváno?

Nikoliv. V minulosti někteří komentátoři násobili celkový rozpočet EU mírou chyb a docházeli k celkové částce „vyplytvaných prostředků“. **Tento přístup je ovšem velmi zjednodušující a může být zavádějící.** Pro svou výroční zprávu o souhrnném rozpočtu EU Účetní dvůr kontroluje, zda byly prostředky EU vynaloženy za účelem, který byl zamýšlen, a zda byly řádně zaúčtovány.

Některé z chyb se týkají nesprávně vynaložených finančních prostředků: může jít například o podporu poskytnutou společnostem na najímání nezaměstnaných osob, kdy tyto společnosti nedodržely podmínku, že dané osoby u nich musí být zaměstnány po určitou minimální dobu (tato podmínka měla přitom zajistit dlouhodobé přínosy). Dalším příkladem může být udělení zakázky na výstavbu dálnice přímo jedné konkrétní společnosti, aniž by další potenciální uchazeči mohli předložit své nabídky a mohla tak být dosažena optimální cena.

Toto jsou příklady neefektivnosti, ale ne nutně plýtvání prostředky. Finanční prostředky EU byly využity k zamýšlenému účelu a měly jistý přínos, i když podmínky jejich využití nebyly plně dodrženy. Naopak určité legální a správné výdaje mohou představovat plýtvání, např. dálnice postavená bez ohledu na dopravní potřeby.

3. Co tedy znamená odhadovaná míra chyb ve výši 4,8 %?

ECA PRESS

12, rue Alcide De Gasperi – L - 1615 Luxembourg
Mobil: (+352) 621 552 224 Tel.: (+352) 4398 45410

press@eca.europa.eu @EUAuditorsECA

www.eca.europa.eu

Údaj 4,8 % je odhadem částky **finančních prostředků, které neměly být z rozpočtu EU vyplaceny**, neboť tyto prostředky nebyly použity v souladu s platnými předpisy, a nebyly tudíž ani v souladu s tím, co Rada a Parlament pomocí příslušných právních předpisů zamýšlely.

K typickým chybám patří **platby nezpůsobilým příjemcům nebo na nezpůsobilé výdaje nebo na pořízení služeb, zboží či investic, při nichž nebyly řádně uplatněny předpisy pro zadávání veřejných zakázek**. Viz graf 5: Podíl na celkové odhadované míře chyb podle typů chyb [ODKAZ]. Ne všechny nelegální či nesprávné platby nutně představují plýtvání prostředky, ale na druhé straně ne všechny legální a správné výdaje představují optimální využití prostředků. Tento procentní podíl by se proto neměl vypočítávat ve vztahu k celkovému rozpočtu EU jako „vyplývané prostředky“ nebo „ztracené peníze“.

4. Jak chyby vznikají?

Chyby vznikají, když příjemci žádající o podporu z prostředků EU nedodržují pravidla. Aby byli příjemci způsobilí pro financování z prostředků EU, jsou povinni dodržovat specifická pravidla EU a v některých případech též vnitrostátní pravidla. Smyslem těchto pravidel je zajišťovat, aby výdaje byly realizovány pro účely zamýšlené Radou a Parlamentem.

K chybám dochází porušením těchto pravidel: například zemědělci, kteří nedodržují své závazky týkající se životního prostředí, navrhovatelé projektů, kteří nedodržují pravidla pro zadávání veřejných zakázek, nebo výzkumná střediska, která žádají o uhrazení nákladů, jež s projekty financovanými EU nesouvisí. Výroční zpráva za rok 2012 předkládá konkrétní příklady chyb zjištěných při našem auditním testování.

5. Jestliže pro rok 2012 činí odhadovaná míra chyb pro platby 4,8 %, znamená to, že 95,2 % rozpočtu EU bylo čerpáno v souladu s pravidly?

Nikoliv. Výrok Účetního dvora o výdajích EU je založen na rozsáhlém vzorku, který pokrývá všechny oblasti politiky. Operace zařazené do vzorku se kontrolují podrobně a zjištěné chyby pak vedou k výpočtu odhadované míry chyb.

Existuje ale mnoho chyb, které EÚD nekvantifikuje, jako např. méně závažná porušení pravidel pro zadávání veřejných zakázek, nedodržení pravidel týkajících se publicity nebo nesprávné provedení směrnic EU ve vnitrostátním právu. Tyto chyby do odhadu míry chyb provedeného Účetním dvorem zahrnutý nejsou.

6. Znamenají chyby podvod?

Ne nutně. Podvod je úmyslné klamavé jednání, jehož cílem je zisk. Auditní postupy EÚD nejsou koncipovány s cílem odhalovat podvody, nicméně Účetní dvůr každoročně při svém auditním testování zjišťuje omezený počet případů podezření z podvodu. Ty hlásí úřadu OLAF (Evropský úřad pro boj proti podvodům), který dle nutnosti každý případ vyšetřuje a sleduje ve spolupráci s orgány daného členského státu.

7. Zlepšuje se finanční řízení EU, nebo se zhoršuje?

Meziročně je relativně stabilní, ačkoli se liší podle jednotlivých oblastí politiky. V uplynulých několika letech například došlo ke zvýšení odhadované míry chyb v oblasti zemědělství. U strukturálních fondů odhadovaná míra chyb každoročně od roku 2009 roste, přičemž ve třech letech před rokem 2009 vždy klesala.

Účetní dvůr opakovaně doporučoval další zjednodušení pravidel, aby se zvýšila kvalita výdajů a snížila míra chyb. Z analýzy zjednodušení pravidel pro Evropský sociální fond například vyplývá, že toto zjednodušení mělo pozitivní dopad.

8. Kde se vyskytují hlavní problémy – u členských států, nebo u Evropské komise?

Na obou stranách. Účetní dvůr odhaduje míru chyb u výdajů společně řízených Komisí a členskými státy na 5,3 %. Pro zbytek operačních výdajů, jež jsou přímo řízeny Komisí, činí tento odhad 4,3 %. Bylo zjištěno mnoho příkladů nedostatků v řídicích a kontrolních systémech jak na úrovni členských států, tak Komise.

Oblasti podléhající sdílenému řízení jako např. zemědělství a regionální politika představují 80 % výdajů EU. U mnoha chyb zjištěných během auditu měly orgány členských států k dispozici takové informace, které jim měly umožnit tyto problémy identifikovat a opravit před tím, než požádaly Komisi o proplacení výdajů. Existuje proto stále potenciál k účinnějšímu využívání systémů finančního řízení a snižování míry chyb.

9. Proč Účetní dvůr změnil způsob provádění určité části svého ročního auditu? Nestěžuje to srovnávání s údaji z minulosti?

V tomto roce byl aktualizován způsob, jakým se vybírají vzorky operací, a to tak, aby se **operace u všech výdajových oblastí mohly prověřovat stejným způsobem** – tj. ve fázi, kdy Komise schválí a zaúčtuje výdaje, čímž potvrzuje, že se domnívá, že platba z rozpočtu EU je oprávněná. Kontrolované základní soubory budou každým rokem stabilnější, protože dopad kolísavé výše záloh bude eliminován. Tato standardizace způsobu, jakým EÚD vybírá vzorky operací, měla na odhadovanou míru chyb pro rozpočet na rok 2012 jako celek dopad pouze ve výši 0,3 procentního bodu.

10. Proč se klade takový důraz na chyby, když Komise může od členských států zpětně vymáhat prostředky, které byly nesprávně vynaloženy?

Komise ve většině případů, kdy byly prostředky nesprávně vynaloženy, fyzicky nevymáhá od členských států peníze zpět. V souladu s platnými právními předpisy mají členské státy v případě, že jsou zjištěny chyby v žádostech o úhradu výdajů, možnost znovu přidělit tyto prostředky EU na jiné projekty nebo získat po předložení dalších faktur od EU dodatečné finanční prostředky.

Finanční opravy a zpětné získávání prostředků se zohledňují v odhadu míry chyb EÚD v tom případě, že vedou ke zrušení chybných plateb provedených ve stejném roce: jinými slovy, pokud byl nesprávný výdaj zjištěn a vyloučen z výdajů vykázaných daným členským státem Komisi anebo pokud vedl ke zpětnému získávání prostředků od příjemců v daném roce. Tyto podmínky jsou však splněny pouze někdy.

V oblasti zemědělství většina finančních oprav nevede ke zpětnému získávání prostředků od příjemců, zatímco u výdajů v rámci politiky soudržnosti představují většinu oprav paušální finanční opravy, které nevedou k podrobným opravám na úrovni projektů.

Ve stávajícím výdajovém období 2007–2013 jsou členské státy motivovány k zajišťování správnosti žádostí o úhradu výdajů jen v omezené míře, neboť nesprávné žádosti lze jednoduše vzít zpět a nahradit jinými, a nepřijít tak o finanční prostředky z rozpočtu EU.

11. Byl by Účetní dvůr schopen schválit výdaje EU, kdyby realizoval více auditní práce?

Nikoliv. EÚD se podařilo shromáždit dostatečné auditní důkazy, aby měl jistotu, že míra chyb ve výdajích EU je významná (materiální). Další práce by na tomto závěru nic nezměnila.

12. Byly chyby, které Účetní dvůr zjistil, zapříčiněny omezeným přístupem k záznamům v členských státech nebo do prostor konečných příjemců?

Nikoliv. Na základě Smlouvy má Účetní dvůr široké pravomoci přístupu k údajům a v auditním procesu členské státy i koneční příjemci poskytovali součinnost.

TISKOVÉ MATERIÁLY k výroční zprávě za rok 2012 ve 23 jazycích EU www.eca.europa.eu